

СТАНОВИЩЕ

на Национална асоциация „Поход за семейството“

относно Закона за социалните услуги,

приет от 44-то Народно събрание на Република България на 7 март 2019 г.

и обнародван в Държавен вестник, брой 24 от 22 март 2019 г.

Водени от най-добрия интерес на семействата и децата на България, и със загриженост за лицата в затруднено социално положение и лицата с увреждания, които се нуждаят от специална социална подкрепа, Национална асоциация „Поход за семейството“ (НАПС) се запознахме в детайли с приетия тази година от Народното събрание Закон за социалните услуги (ЗСУ)¹, който предстои да влезе в сила на 1 януари 2020 г., и представяме нашето становище относно множество нередности и неясноти в него и неговото приемане.

---

¹ Закон за социалните услуги

<https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=135546>

I. КОНТЕКСТ НА РАЗРАБОТВАНЕ И ПРИЕМАНЕ НА ЗАКОНА ЗА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

Проектът на Закон за социалните услуги² бива представен за обществено обсъждане на 16.10.2018 г., по същото време, когато тече подготовката на Проекта на Национална стратегия за детето 2019-2030 г.³ Тъй като и двата документа се разработват от едни и същи институции и засягат въпроси, които се припокриват като важност в обществото, през този период се информират и провеждат консултации с конкретна група лица и неправителствени организации, работещи по проекти на МТСП и ДАЗД. През първата половина на годината се работи и по Плана за действие 2019-2020 г. съгласно Национална програма за превенция на насилието и злоупотребата с деца 2017-2020 г.⁴ и Проекта на национална програма за закрила на детето за 2019 г.⁵ За всички изброени документи прави впечатление, че чрез тях държавата постепенно ограничава правата на родителите и прехвърля редица свои социални задължения и функции, касаещи семействата, децата и лицата нуждаещи се от закрила и социална подкрепа, на неправителствения сектор (и то на предварително определени НПО), като от друга страна очаква финансиране на голяма част от тези дейности от външни източници – международни организации и частни фондации, а не от държавния бюджет. В графата „Институции“ на новите стратегически документи се поставят за отговорни НПО и конкретни имена на НПО, като, например, Национална мрежа за децата (НМД) или фондация ОАК. Именно това срастване на частни организации, зад които съответно стоят частни интереси, с държавните структури и налагането на определени политики и идеологии върху българските институции, семейства и деца, чрез използване на държавните органи и

2 Проект на Закон за социалните услуги

<http://strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?@lang=bg-BG&Id=3817>

3 Проект на национална стратегия за детето 2019-2030 г.

<http://strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?@lang=bg-BG&Id=4012>

4 План за действие за периода 2019-2020 г. за изпълнение на Националната програма за превенция на насилието и злоупотребата с деца (2017-2020)

<http://strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?@lang=bg-BG&Id=4218>

5 Проект на национална програма за закрила на детето за 2019 г.

https://www.mlsp.government.bg/ckfinder/userfiles/files/dokumenti/proekti%20na%20normativni%20aktove/NPZD_2019/Table_NPZD_2019.docx

тяхната власт, става повод за последващите протести срещу Проекта на Национална стратегия за детето 2019-2030 г. и неговото оттегляне от страна на правителството след пряката намеса на министър-председателя г-н Бойко Борисов. Междувременно, посред създалата се обстановка на притеснение на родителите относно законодателните промени, се изработва и приема Постановление на Министерски съвет №104 от 02.05.2019 г., а в обществото засилено се коментира информацията, че от години в Правилника за прилагане на ЗЗДетето, постепенно определенията за „дете в риск“ са разширени до положение да се приема, че буквално всяко дете може да бъде смятано за такова, ако социален работник или НПО твърдят това в даден момент.

Самата концепция за създаване на Закон за социалните услуги се обсъжда от работна група още от септември 2017 г. В мотивите за създаването на Закона за социалните услуги⁶ се посочват редица фактори, поради които е необходимо създаването на новия нормативен акт, сред които са подобряване на качеството на социалните услуги, ефективността и ефикасността на социалните услуги, приключване на процеса на деинституционализация, създаване на по-добро взаимодействие между държавния и частния сектор при доставката на частни услуги и други. Но в процеса на разработване на документа изглежда се включват редица предложения, които изкривяват идеята за нова социална система на взаимоотношения като свеждат социалната подкрепа до реализиране на бизнес интереси и въвеждат зависимост на държавните институции и българските граждани от частни организации.

По информация в медиите, при Заседанието на тристранната комисия за гласуване на Закона за социалните услуги четири организации (КНСБ, КРИБ, БТПП и ССИ) гласуват „за“ него, две организации (КТ "Подкрепа" и АИКБ) гласуват „въздържал се“, а една (БСК) гласува „против“.⁷ Това показва, че дори организациите, които разполагат с достатъчен брой специалисти да оценят новия закон, не са единодушни и се съмняват за ползите от него за обществото и държавата.

---

6 Мотиви към Проект на Закон за социалните услуги
<http://strategy.bg/FileHandler.ashx?fileId=14643>

7 Законът за социалните услуги мина през Тристранния съвет
<https://dariknews.bg/novini/bylgariia/zakonyt-za-socialnite-uslugi-mina-prez-tristranniia-syvet-2132638>

II. ПРОБЛЕМИ С ПРИЕТИЯ ЗАКОН

На първо място, трябва да се обърне внимание на факта, че Законопроектът за социалните услуги е бил разглеждан и гласуван в пленарната зала само от 80 народни представители (1/3 от всички 240)⁸. Според нас, важноста на този закон предполага по-висок интерес и по-детайлно обсъждане сред повече от народните избраници.

Проблемни текстове

1. Децата са изведени като отделен пълноправен субект, който може да ползва самостоятелно социални услуги в противоречие на правата на родителите

В Чл. 7. (1) се казва, че:

„Право на социални услуги има всяко лице, което се нуждае от подкрепа за превенция и/или преодоляване на социалното изключване, реализиране на права или подобряване на качеството му на живот, независимо от неговите възраст, здравно състояние, образование, доходи, социално и имуществено състояние.“

а от друга страна в чл. 2 вече има дискриминация на лицата по възраст като децата са изнесени в отделна точка:

„Всяко дете има право на социални услуги, съобразени с неговите най-добри интереси, възраст, физическо, здравно и психическо състояние, степен на развитие и индивидуални потребности.“

Това принципно не би представлявало голям проблем, след като на пръв поглед изглежда като обикновено повторение на вече казаното в ал. 1, но отнасящо се за децата. Този подход обаче се наблюдава в редица документи през последните 20 години и неговото налагане е притеснително. Целта на подобни текстове е да отделят децата като отделна група лица, която има права, които трябва специално да бъдат отбелязвани, въпреки че са еднакви за всеки български гражданин, съгласно съответния закон. Замисълът на чл. 2 може да бъде видян ясно в член 87, който прави

---

⁸ Вж. Стеногарми от пленарна зала
<https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/156809>

децата напълно дееспособни лица и те могат да ползват социални услуги без нужда от съгласие на родителите им, в противоречие на правата на техните родители да ги отглеждат и възпитават, както е посочено в чл. 47 на българската Конституция.

В чл. 9. (3) на ЗСУ се казва:

*„При предоставянето на социални услуги за деца се зачита мнението на детето и родителите **или** на лицата, които полагат грижи за детето.“*

Но съгласно същия Закон за социалните услуги, лицата, които полагат грижа за детето в определен момент, може да не са неговите законни родители, а лица по заместваща приемна грижа или юридически лица - неправителствени организации или бизнеси, предлагащи социални услуги. Частицата „или“ в документа предполага, че мнението на всяко физическо или юридическо лице, което полага някакви грижи за детето, има право да изказва мнение и то да бъде вземано под внимание при всички обстоятелства пряко волята на родителите, а мнението на родителите може и да не бъде взето под внимание. Допълнително, мнението на детето трябва да бъде зачетено без да има каквото и да било съобразяване с неговата възраст и зрялост както е според Конвенцията за правата на детето чл. 12 (1), където се казва, че детето има правото да изразява: „възгледи свободно по всички въпроси, отнасящи се до него, като на тях следва да се придава значение, *съответстващо на възрастта и зрялостта на детето.*“

2. Въвеждат се задължителни социални услуги, като НПО и бизнеси могат да ги препоръчват и да задължават лица да ги ползват

Според Чл. 11. (1) *„Социални услуги се ползват задължително само по разпореждане на съда и само в случаите, определени в закон.“*, но не се уточнява в кой закон. Според самия Закон за социалните услуги, дирекция „Социално подпомагане може да иска препоръки от неправителствени организации и бизнеси, доставчици на социални услуги, кои са най-подходящите услуги за определени родители и след това да ги предложи за задължителни за тях, сама или чрез съдебно решение.

В чл. 88. (2) е записано:

„Родителите и лицата, които полагат грижа за деца, са длъжни да ползват определените от съда и дирекция „Социално подпомагане“ социални услуги в изпълнение на мерки за закрила на детето.“

Тоест, дори само Дирекция „Социално подпомагане“ може да задължава за ползване на определени социални услуги без съдебно решение. Ако съдът беше единствената институция, която може да налага задължителни социални услуги, то текстът „и дирекция „Социално подпомагане““ не би трябвало да е в чл. 88.

Според §5, т. 1 се правят промени в Закона за защита от домашно насилие, като в чл. 6 след думата „власт“ се добавят „доставчиците на социални услуги, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги, и юридическите лица, регистрирани по реда на Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел“, което дава равнопоставеност на частни лица и държавната власт при вземане на решения за действия и задължаване на лица:

„Чл. 6 (3) Органите на изпълнителната власт, доставчиците на социални услуги, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги, и юридическите лица, регистрирани по реда на Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, работят за защита на лицата, пострадали от домашно насилие.

И след ал. 3 е записано:

(4) Лицата по ал. 3 разработват, организират изпълнението и изпълняват програмите по чл. 5, ал. 1, т. 5 и 6.“

като чл. 5 ал. 1, 5 и 6 са съответно:

„Мерките за защита от домашното насилие са:

..

5. задължаване на извършителя на насилието да посещава специализирани програми;

6. насочване на пострадалите лица към програми за възстановяване.“

Така доставчиците на социални услуги, добавени в чл. 6 чрез Преходните разпоредби на ЗСУ, могат, чрез дирекция „Социално подпомагане“, да задължават определено лице по свое усмотрение към задължително ползване на определени социални услуги, без нужда от съдебно решение. Още по-озадачаващо е, че според чл. 48. (3) *„Размерите на таксите за ползване на социалните услуги по ал. 1 се определят от частния доставчик.“* По този начин, от една страна се въвежда право за налагане на задължителни услуги от частните доставчици, а от друга същите могат да поставят каквито пожелаят такси за ползване на своите услуги, по тяхна собствена преценка.

3. Предоставяне на мобилни социални услуги в училищата от неправителствени организации и бизнеси, регистрирани в Търговския регистър

В чл. 12. (1) на ЗСУ сред общодостъпните услуги в т. 2 е посочена *„мобилна превантивна общностна работа“* като според чл. 17 (5) социални услуги по чл. 15, т. 1 – 5 (сред които 1. информиране и консултиране; и 2. застъпничество и посредничество;) могат да се предоставят мобилно и в *„институции в системата на предучилищното и училищното образование;“* (т. 2). Като се има предвид, че ЗСУ в настоящия си вид позволява деца да бъдат информирани и консултирани без знанието на родителите и не е ясно какво застъпничество и посредничество ще се извършва също без тяхното знание, то смятаме, че предлагането на такива услуги в училищата е недопустимо. Въобще идеята, че външни частни организации могат да имат достъп до системата на училищно и предучилищно образование, без изричното съгласие от родителите за всяка тяхна дейност, е неприемливо. По тази причина от НАПС вече няколко пъти, чрез различни документи, сме предлагали за работата с деца да се възприеме принципа на информирано съгласие от родителите и нуждата от изрично разрешение от тях за всяка дейност, която е свързана с децата им в училищата или детските градини и не е част от учебния процес.

4. Конфликт на интереси в МТСП

Според приетия Закон за социалните услуги се създава нова Агенция за качеството на социалните услуги. Начинът ѝ на функциониране обаче, според нас,

води до конфликт на интереси. Агенцията за качеството на социалните услуги е изпълнителна агенция към МТСП и като такава се предполага тя да се финансира от бюджета на Министерство на труда и социалната политика (ЗСУ чл. 22 (2)) и да зависи от него, като е подчинена на министъра на министерството, а от друга страна, тя трябва и да контролира дейността на Агенцията за социално подпомагане, от която зависи за своята собствена дейност (ЗСУ Чл. 21. т. 4) и която в определени ситуации също може да бъде и доставчик на социални услуги (при липса на такива предоставени от общините или частни доставчици) и също трябва да бъде контролирана (промяна чрез ЗСУ на ЗЗДетето чл. 34А (4)). Това създава предпоставки за negliжиране на определени проблеми и корупционни практики.

5. Липсва подходящ контрол на общините и областните доставчици на социални услуги за пълно закриване на некачествени услуги

В Чл. 29. (1) е записано, че *„Общините могат да предоставят всички социални услуги.“* Същевременно при налагането на наказания за неспазване на предписания по стандарта за качеството на социалните услуги от общините и областите, Агенцията за качеството на социалните услуги не може да спре определена услуга за постоянно, а само да налага глоби за неспазване на предписанията по Глава 11 от ЗСУ: Административнонаказателна отговорност. Това не е така при частните доставчици, при които се отнема лиценза и се налага забрана за извършване на услугата.

Чл. 59. (1) казва, че *„предоставянето на социална услуга се прекратява, ако има несъответствие със стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги.“*, но такава наредба още няма и няма как да знаем кои услуги как ще се прекратяват. Ако социалната услуга, предлагана от община, бъде прекратена поради постоянни нарушения, при нея не се предвижда да има забрана за извършване на такава дейност отново за определен период, както е при отнемането на лиценза на частните доставчици. Въпросът за начина на постоянно или продължително прекратяване на услугите предоставяни от общините не може да бъде отговорен и поради липса на съответните допълнителни подзаконови актове и отлагането им за след приемането на закона.

6. Чуждестранни доставчици ще предлагат социални услуги без лиценз

Според Чл. 31 (3): *„Лицата по чл. 30, т. 2, които съгласно законодателството на друга държава – членка на Европейския съюз, или на друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, имат право да предоставят социални услуги по смисъла на този закон, не подлежат на лицензиране, когато извършват тези услуги еднократно или временно без установяване на територията на Република България.“*

Защитниците на този текст в ЗСУ твърдят, че е написан заради договора ни с Европейския съюз и свободното движение на стоки и услуги, но Консолидираният текст на Договора за функционирането на Европейския съюз в чл. 57 е записано:

„Без да се засягат разпоредбите на главата относно правото на установяване, лицата, които предлагат услуги, имат право, за да ги осъществяват, временно да упражняват своята дейност в държавата-членка, където се предоставя услугата, при същите условия, каквито тази държава прилага спрямо своите собствени граждани.“

Предоставянето на социални услуги според ЗСУ изисква лиценз, при който доставчиците на социални услуги отговарят на определени изисквания, и затова лицензът за чуждестранни доставчици би трябвало да е задължителен. Ако това не е така, то се създават условия за нелоялна конкуренция с българските доставчици и не може да се оказва контрол за спазване на стандарта за качеството на социалните услуги, и съответно да се отнема лиценз.

7. Неясно ограничение на приходите

В чл. 43 (4) е записано, че *„Общините и частните доставчици на социални услуги нямат право да получават приходи от предоставянето на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет.“* Ако законодателят е имал предвид „печалба“ вместо „приход“, това би бил разбираем текст, но както знаем от целия текст на ЗСУ, всички общини и частни доставчици на социални услуги могат да получават финансиране от държавата за извършване на тези дейности. От счетоводна гледна точка това финансиране се определя като „приход“ и този приход е от

социалните услуги, макар и непряко заплатен от самите потребители на услугите. Всички брутно постъпили средства от държавата по сметката на общината или частния доставчик за социалните услуги са „приход“ за извършване на тези услуги. Освен това, финансирането на социални дейности може и да бъде частично, което означава, че ако доставчикът на социалната услуга е финансиран частично от държавата, той не може да има никакви други приходи от услугата или от дарения, например. Всички финансираня на социални услуги от държавата 100% ли ще бъдат? Не може ли организациите, които предлагат социални услуги, да получават допълнително и дарения в подкрепа на дейността си?

8. Неготови и неясни подзаконовни нормативни актове към ЗСУ

Според публикации в медиите, разработване на подзаконовни нормативни актове по ЗСУ е започнало, но тези документи не са подготвени и не са били представени предварително, а ще бъдат представени при свършен факт, едва след като законът вече е в сила. Това води до много въпроси и несигурност за смисъла и начина на прилагането на ЗСУ.

Според §43. (1) на Преходните разпоредби, предстои да видим в тримесечен срок от влизането в сила на закона: *правилник за прилагане на закона; наредба за планирането на социалните услуги; наредба за качеството на социалните услуги; наредбата за стандартите за заплащане на труда на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет; устройствен правилник на Агенцията за качеството на социалните услуги; тарифата за таксите за издаване и подновяване на лиценз за предоставяне на социални услуги; изменения и допълнения в правилниците за прилагане на Закона за социално подпомагане и на Закона за закрила на детето и в устройствените правилници на Държавната агенция за закрила на детето и на Агенцията за социално подпомагане.* (2) В 6-месечен срок от влизането в сила на закона: *етичен кодекс на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги; стандартите по чл. 123.*

Това са над 10 изцяло нови или променени нормативни акта, които могат напълно да променят смисъла на прилагане на закона и дейностите по него. Неясно е как е бил приет законът без да бъдат представени всички предстоящи нови документи и евентуалните промени в други актове.

9. Неясна процедура за провеждане на конкурси за социални услуги

Според чл. 64 (4) *„Редът за провеждане на конкурса за възлагане на предоставянето на създадени с решение на общинския съвет социални услуги се определя в Правилника за прилагането на закона.“*, но ние не сме виждали този правилник, защото ще бъде готов, след като законът влезе в сила. За публично-частните партньорства и очакваното съдържание на договора за създаването на услуги е нужен също Правилник за прилагане на закона.

Според чл. 65 (4) *„Договор за възлагане на предоставянето на социална услуга може да се сключи и при наличие на единствен кандидат.“* Остават неясно защо една община, която има необходимите средства и нужда от определена услуга, няма обективна възможност да предостави социална услуга съгласно чл. 56, ал. 3 т.е. да предостави подходяща среда според изискванията за качество и да привлече подходящи специалисти, но има възможност да предостави тази услуга на един единствен частен доставчик, според Чл. 67, ал. 1? Това дава възможност на общината да се откаже да предлага каквито и да било услуги и всички те да се прехвърлят на частни доставчици. А когато може да се кандидатира само един кандидат и частните доставчици имат право сами да определят таксите си, това може да бъде гарантирана схема за „източване“ на държавния и общинските бюджети през свързани лица.

Чл. 67 (6) също сочи, *„Редът за провеждане на конкурса за възлагане на частни доставчици на предоставянето на социални услуги, които общината няма обективна възможност да създаде, се определя в правилника за прилагането на закона.“*, който не сме виждали и не знаем какво ще съдържа.

10. Дирекция „Социално подпомагане“ и общината могат да изискват и трябва задължително да получат всякаква лична информация без съдебно решение от всички институции, включително от всички министерства, прокуратурата, ДАНС (?!) и т.н.

*„Чл. 76. (2) За извършването на предварителната оценка при насочването дирекция „Социално подпомагане“ и общината **могат да изискват информация и становища от други органи и институции на централно, регионално и местно ниво, от семейството и близките на лицето, от личния лекар на лицето, от лечебни заведения, от институции в системата на предучилищното и училищното образование и доставчици на социални услуги, като те са длъжни да ги предоставят в рамките на срока, определен от дирекцията или общината.**“*

Чрез текста по-горе дирекция „Социално подпомагане“ и общините имат право да получават безпрецедентен достъп до всякаква информация, която пожелаят да получат по всяко време от цялата държавна администрация.

11. Конфликт на интереси при работа с доставчиците на социални услуги

Според Чл. 76 доставчик на социални услуги може да бъде питан от общината или дирекция „Социално подпомагане“ дали определено лице има нужда от неговата или чужда социална услуга, за да му бъде предложена. Това е обикновен конфликт на интереси – доставчикът и насочващият към услугата могат да са едно и също лице или лица, свързани в лично качество със служители в дирекция „Социално подпомагане“.

В новия член чл. 138а. (1) в Семейния кодекс също е записано, че дирекция „Социално подпомагане“ изгражда своите становища и доклади (и за пред съда) въз основа на становища, изготвени по нейно искане от доставчици на социални услуги. Според (2), доставчиците на социални услуги действат и като посредници между родителите и децата за решаване на конфликти между тях, назначени от агенцията, а според (3), съдът може да наложи ползване на задължителни социални услуги за родителите и/или детето. Така предложените социални услуги от доставчиците, вероятно ще се изпълняват от същите доставчици.

12. Всички социалните услуги се заплащат, с някои изключения

„Чл. 102. (1) Ползването на социални услуги се заплаща.

Чл. 103. (1) Ползването на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет, не се заплаща от:

- 1. лицата до 18-годишна възраст и до завършване на средно образование;*
- 2. младежите от 18 до 21-годишна възраст, които до навършване на пълнолетие са ползвали резидентна грижа по реда на Закона за закрила на детето;*
- 3. лицата, които нямат доходи и влогове.“*

Така, както е описано в посочените текстове, всеки получаващ каквито и да било доходи (дори 1 лв. на месец) или всеки имаш влогове (дори 1 лв. в банковата си сметка), не може да ползва социални услуги, освен ако не попада в изключенията, посочени в т. 1 и т. 2 и тези в Чл. 104. (1). Това ограничение обаче не важи за лица, които, например, имат движимо или недвижимо имущество, което може да е на стойност десетки или хиляди левове, но не работят и са закрили банковите си сметки или са ги „прехвърлили“ на свои близки.

13. Лица, дарили имот на каквато и да било стойност, не заплащат социални услуги, финансирани от държавата

Записаното в чл. 17 (1), т. 5 позволява на лица, дарили имот „с цел развитие на социални услуги“, например, селска къща за 1000 лв., да ползват неограничено социални услуги. Най-малкото в тази точка трябва да е посочено „до стойността на направеното дарение“.

14. Уведомяването за „дете в риск“ може да се подаде за „пренебрегвано“ дете

Това е посочено в новия чл. 36г на ЗЗДетето (като определението за „пренебрегвано“ дете в ПП ЗЗДетето §1, т. 5 е изключително широко):

*Чл. 36а. (1) Всеки, на когото стане известно, че съществува непосредствен риск от изоставяне на дете или че **дете е пренебрегвано**, е длъжен незабавно да подаде сигнал до дирекция „Социално подпомагане“.*

15. Формиране на мултидисциплинарен екип с прокурор при всеки потвърден сигнал за дете в риск

Според новия чл. 36г в ЗЗДетето, създаден чрез Преходните разпоредби на закона, независимо от това каква е нуждата на семейство и дете, за които е бил подаден сигнал в Дирекция „Социално подпомагане“ (например, бедност или временна липса на хигиенни условия за живот), ако сигналът се потвърди и детето бъде определено като „дете в риск“, според новия чл. 36г, ал. 3, винаги се формира мултидисциплинарен екип, който се ръководи от социален работник и включва задължително представители на МВР, Районната прокуратура и общината.

(3) Водещ на екипа по ал. 1 е социалният работник, определен от директора на дирекция „Социално подпомагане“. В екипа задължително участват представител на районното управление на Министерството на вътрешните работи (районен инспектор, инспектор от детска педагогическа стая или оперативен работник), на районната прокуратура и представител на общината. По преценка на водещия на екипа се канят за участие представител на регионалната здравна инспекция, личния лекар на детето или представител на болницата, откъдето е постъпил сигнал по случая, представител на регионалното управление по образованието и на училището, детската градина или друга образователна институция и представител на доставчик на социална услуга.

Можем да си зададем въпроса защо е нужно да се създава екип от такива специалисти, ако просто е необходимо да се подпомогне семейството и то да се справи със затруднението си? Също така, можем да се запитаме защо след като прокуратурата би трябвало да е тази, която ще повдигне обвинение при евентуално неправилно извеждане на дете от семейната му среда, тя трябва да бъде в екипа, който прави преценка дали детето да се извежда? Как тогава тя ще оказва контрол при участие в същия екип със социалния работник и служителите на МВР и общината?

16. Широката дефиниция на „насилие“ в Правилника за прилагане на ЗЗДетето води до непредвидими последствия на новия чл. 36д в ЗЗДетето

Чл. 36д (3) Когато насилието е извършено от родител, от лице, на което са възложени грижите за детето, или от лице, на което детето е поверено, на детето-жертва може да се предостави закрила с настаняване извън семейството в социална услуга за деца, пострадали от насилие или жертви на трафик. В решението на съда се постановяват мерки по отношение на родителските права и насочване на родителите към социални услуги за повишаване на родителския капацитет по предложение на дирекция „Социално подпомагане“.

За пореден път, в нов текст за нормативен акт, виждаме, че насилникът не се извежда от средата, където е извършил насилие и не се ограничава достъпа му до насилваните, а напротив, се извеждат и страдат отделни насилени лица (деца), които нямат никаква вина за извършеното върху тях насилие.

17. Промяна на националната представителност на организациите, в подкрепа на хората с увреждания

Чрез §28 на Допълнителната разпоредба на ЗСУ в Закона за хората с увреждания се прави странна промяна за това кои организации могат да се приемат за национално представителни, като чл. 92, ал. 2 т. 3 се изменя така:

„3. организациите за хора с увреждания, предоставящи специализирани социални услуги за хора с увреждания, да осигуряват услуги на не по-малко от 4500 лица годишно и да имат назначени не по-малко от 50 служители, специализирани в предоставянето на подкрепа за хора с увреждания;“

До момента в закона т. 3 е била по следния начин:

„3. да имат членове в не по-малко от 25 на сто от общините в страната.“

Подобна промяна прави впечатление и мотивите за нея не са ни известни. Какво ще се случи, ако една организация е доставила 4450 услуги или има 49 служители? Това поставя въпроса: дали по този начин не се ограничава определена

организация на хора с увреждания от участие като национално представителна за сметка на други, които единствено трябва да бъдат такива?

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В текстовете на новия Закон за социалните услуги има редица нередности, неясноти и създадени възможности за злоупотреба. Липсват важни нови подзаконовни нормативни актове и не са представени планираните бъдещи промени във вече съществуващи такива, за да бъде преценено обективно как ще работи закона. Нарушават се правата на родителите, записани в Конституцията, спрямо техните деца и се дава значителна и безконтролна власт на социалните служби за намеса в личния живот на лицата и семействата. Чрез впитането и изравняването на правомощията на неправителствени организации и други частни доставчици на услуги с тези на държавните институции, и чрез допускането на предлагането на платени услуги, заедно с възможността за задължаване на български граждани да ги ползват, се преминава границата на търпимост на българското общество спрямо намесата на частни интереси, които и до момента са били изразени във финансиране на редица социални дейности, особено през последните 10 години. Това е и причината за огромното недоволство сред родителите и родителските организации през последните месеци и тяхното усещане за надвиснала заплаха над семействата им.

Поради всички описани по-горе причини, Национална асоциация „Поход за семейството“ призовава Народното събрание да отмени изцяло новия Закон за социалните услуги и неговото съдържание да бъде предложено отново за широко обществено обсъждане през следващите 3 до 6 месеца до постигане на по-голямо съгласие и яснота по него. Заедно с това, както и други организации до момента, предлагаме и постепенно преразглеждане на цялото законодателство, касаещо семействата и децата, прието през последните 30 години, с цел отстраняване на всички заплахи за свободата на гражданите, родителските права и социалния мир в страната.

НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ „ПОХОД ЗА СЕМЕЙСТВОТО“

03.12.2019 г.